

Hoe de politie *future proof* maken?

Tijdens de studiedag “Naar een geïntegreerde politie. Noodzakelijk politiebeleid”, die plaatsvond op 18 september 2024 in het Provinciehuis Antwerpen, werd de toekomst van het Belgische politiebeleid grondig onder de loep genomen.

Deze dag, georganiseerd door de redactie van Cahiers Politiestudies en de AD Veiligheid & Preventie, bood een platform voor experts uit verschillende sectoren, waaronder academici, beleidsmakers en politiefunctionarissen, om samen na te denken over vier essentiële thema's: democratische politie, geïntegreerde netwerking, structuur en organisatie, en organisatiebeheer en evaluatie.

Onder meer Elke Devroe, Paul Ponsaers, Willy Bruggeman, Steven De Smet, en Jelle Janssens presenteerden het resultaat van een jaar denkwerk over de toekomst van de Belgische politie.

Jelle Janssens en Paul Ponsaers vatten voor ons de kernboodschappen van deze visietekst en studiedag als volgt samen: Zij zien vier essentiële trajecten, met name:

Traject 1: De politie steviger verankeren in de democratie

- De afhandeling van klachten door burgers over politietoedren is verspreid over verschillende instanties

Prof dr. Jelle Janssens
Associate professor of criminology
Vice-Head of Department Criminology,
Criminal Law and Social Law

wat een systematische publieke en longitudinale monitoring aan het Parlement hindert. Een op te richten onafhankelijke beleidsondersteunende dienst dient hieromtrent jaarlijks te rapporteren aan het Parlement.

- Omtrent de interne “fairness” bij de politie is veel te weinig gekend. Ook hier kan een onafhankelijke beleidsondersteunende dienst nuttig werk leveren.
- Er is nood aan een integriteitsbeleid dat niet enkel “controlerend” is en zich beperkt tot datgene dat bij wet verboden is, maar ook een “stimulerend” beleid toelaat.

Traject 2: De politie is er in eerste instantie voor de burger

- Dienstbaarheid aan de burger staat voorop. Er zit momenteel (te) veel bureaucratische vetzucht in de politieorganisatie die ten koste gaat van aanwezigheid, bereikbaarheid, en benaderbaarheid. De politie moet aanspreekbaar en beschikbaar zijn, met een uitnodigend onthaal.
- Politie kan niet alle maatschappelijke problemen oplossen, maar is een erg belangrijke instantie om deze aan overheden te signaleren. Op die manier dragen zij bij aan probleemoplossing en beperkt ze loutere symptoombestrijding.

Prof. dr. em. Paul Ponsaers

Traject 3: Een aangepaste structuur en organisatie

- Wij pleiten voor een méér geïntegreerde aanpak van veiligheidsproblemen met minder coördinatie- en overlegorganen die verder gaat dan een louter politieke.
- Belangrijk is dat de samenwerking duidelijk afgelijnd is en ieder binnen zijn rol blijft. Netwerking op loutere vrijwilligheid en “gedeelde verantwoordelijkheid” dient vermeden te worden.
- De partnerkeuze, de schaal en de discipline van diegene die het voortouw van een netwerk dient te nemen volgen uit het probleem dat zich aandient. De regie van deze netwerken ligt bij een bestuurlijke of gerechtelijke overheid.
- De “blauwe” politie moet één geïntegreerde politiedienst blijven, maar de twee niveaus organiseren zich in functie van deze brede geïntegreerde netwerken, waarbij de aanwezigheid op elk niveau (wijk, gemeente, politiezone, veiligheids- of zorgregio, provincie, gewest, land) op een passende wijze worden ingevuld en gegarandeerd.
- De Kadernota Integrale Veiligheid en het Nationaal Veiligheidsplan blijven de sturende instrumenten.

Traject 4: Manieren vinden om meer te verbinden en effectiever te zijn

- Nood aan geactualiseerde visie op “volwaardige politiezorg”. De beoogde “gelijkwaardige politiezorg” kan niet langer gegarandeerd worden

door middel van de KUL-norm. Evaluatie van impact op problemen en dienstverlening dient terug centraal te staan.

- “Gelijkwaardige politiezorg” werd in het verleden nagestreefd door voor alle zones dezelfde basisfunctionaliteiten te normeren, echter op basis van een input- en geen outcome-logica. Vaak leidde dat tot ongewenste verzuiling. De toezichhoudende overheid kan deze normen overigens niet afdwingen. Dit is onwerkbaar en overbodig.
- Onderwijs, statuut, verloning en organisatie staan ten dienste van de resultaatsbieden, niet omgekeerd. Nood aan coaching en introductie van de lerende organisatie.
- Nood aan een waardengedreven kwantitatieve en kwalitatieve outcome-evaluatie en daaraan gekoppeld een nieuwe manier van middelenallocatie: niet enkel meer financieren van wat bestaat. Evaluatie wordt inter-organisatieel (verbindend) opgezet.

- De politie is niet meer de regisseur van de veiligheid, noch de monopolist van de politiefunctie. Politie moet een onderdeel worden van een horizontale netwerkcultuur.

"De politie is er in eerste instantie voor de burger. Dienstbaarheid aan de burger staat voorop. Er zit momenteel (te) veel bureaucratische vetzucht in de politieorganisatie die ten koste gaat van aanwezigheid, bereikbaarheid, en benaderbaarheid."